

Vsaka občina svojo enoto

Pri občinskem odboru združenja NOV v Kranju že deluje poseben odbor za pisanje in razvoj zgodovine tradicij iz časa NOV z konkretno nalogo, da zbere vse potrebno gradivo za posebno knjigo o Prešernovi brigadi. Gre za pobudo zgodovinske komisije pri GO ZB Slovenije v sodelovanju z CK ZK Slovenije o postopnem izdajanju dokumentarnih publikacij o vseh važnejših partizanskih enotah v osvobodilnem boju. Po tem predlogu naj bi jeseniška občina imela Jeseniško-Bohinjski odred, radovljiška Cankarjev bataljon, trziška Kokrški odred, škofjeloška Škofjeloški odred, domžalska Šlandrovo brigado in kamniška Zastavski odred. Tako naj bi ustrezne organizacije v vsaki občini sodelovale pri izbiranju in pisanju gradiva o doletenih enotah prispevale del sredstev za publikacije in tudi vnaprej skrbela za popularizacijo te enote in v skladu s tem za razvijanje tradicij NOV. V Kranju na primer predvidevajo, da bi uvedli vsakoletno, tradicionalno srečanje Prešernove brigade.

K. M.

S 1. januarjem 1966

Nič več popusta na vlakih

Železniške postaje so prelele od ZTP Ljubljana okoliščino, da od 1. januarja 1966 bo več popusta na železnici za prevoz na delo. Vsak zaposlen bo lahko kupil mesečno vozovnico za ceno 50% brez popusta. Mesečno karto se bo torej splačalo kupiti le tistim, ki se vozijo prav vsak dan (tudi ob nedeljah) v mesecu na delo, ker bi sicer za vsak dan popusta, boleznih ali druge oprave odložitve, plačali običajno brez potrebe.

Ker potniška tarifa na železnici ni dosti nižja od avtomobilske, bodo številni potniki pričeli uporabljati cestna prevozna sredstva, zlasti tam, kjer so avtobusne zveze boljše in prevozi hitrejši kot z železnico. — B. B.

S KONFERENCE SZDL NA JESENICAH

Ukinitev ali reorganizacija gornjesavske železniške proge

Preveč razdrobljena ali pretoga trgovina?
— Planinski pašniki vedno bolj zanemarjeni

Novi gospodarski ukrepi, krajevna samouprava, komunalna ureditev naselij, otroško in socialno varstvo, obrtna in storitvena dejavnost, turizem in trgovina, kmetijstvo — še posebej vprašanje pašnih površin in gozdov, ukinitve železniške proge Planica—Jesenice in drugo, so bile glavne teme razprave na nedeljski občinski konferenci SZDL na Jesenicah. Konference se je udeležilo 116 delegatov ter številni gostje, med njimi podpredsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije dr. Jože Vilfan, republiški poslanec Milan Kristan in drugi.

Predsednik občinskega odbora SZDL Pavel Lotrič se je v svojem poročilu dotaknil številnih problemov, ki tarejo jeseniške občane, opozoril na vrsto drugih vprašanj in dal dovolj pobud za nadaljnjo razpravo, ki je bila zares živahna.

Ena glavnih gospodarskih panog, ki ji bo treba tudi vnaprej posvetiti največ pozornosti, je črna metalurgija. Nadalje bo treba zmanjševati proizvodne in transportne stroške ter še dosledneje izpolnjevati akcijske programe. Večjo pozornost bo treba posvetiti tudi ostalim gospodarskim organizacijam v občini, predvsem pa uslužnostni dejavnosti. Za intenzivnejše gospodarjenje bo treba izdelati podrobnejše programe.

Nadalje je bilo ugotovljeno, da na področju turizma niso izkoristili vse možnosti, ki jih daje predvsem gornjesavska dolina, naravne lepote in znamenitosti ter zelo močan tranzitni promet.

Na konferenci so precej govorili tudi o slabi organizaciji trgovine v občini ter o nezadostni izbiri. Rešitev bi bila morda v združitvi trgovskih podjetij.

Govorili so tudi o kmetijstvu, v občini, posebej pa o problemih pašnih površin. Objekti na teh površinah propadajo, ker ni sredstev niti pravega lastnika, ki bi jih vzdrževal. Predlagali so, naj bi s pašniki in objekti na njih upravljale krajevne skupnosti. Gozdno gospodarstvo Bled, kot lastnik vseh

gozdov, pa naj bi prispeval del sredstev za vzdrževanje.

Zelo pomembna je bila tudi razprava o otroškem varstvu. Poudarili so, da ne bi smeli razločevati vzgojo v predšolskih od šolskih ustanov, niti ne dopuščati, da bi v te ustanove pošljali svoje otroke lahko le tisti starši, ki jim to dopuščajo materialni pogoji.

V razpravi so se dotaknili tudi nameravane ukinitve železniške proge Jesenice—Planica. Bili so mnenja, da izguba na tej progi ne more biti tako velika kot jo prikazujejo in bi se z boljšo organizacijo in ukinitvijo nekaterih vlakov, ki vozijo skoraj prazni, lahko stroški še precej zmanjšali. Na konferenci so razpravljali tudi o nekaterih drugih vprašanjih in problemih.

- Takoj po končani konferenci je bila tudi že prva seja novoizvoljenega odbora, na kateri so ponovno izvolili za predsednika Pavleta Lotriča, za sekretarja pa Marjana Burjo.

T. L.

Življenjski standard
še vedno pada

Prepočasno naraščanje OD

Hkrati s tem, ko so življenjski stroški še vedno v porastu, se v škofjeloški občini opaža, da se osebni dohodki zaposlenih ne dvigajo. Medtem ko je bilo povprečje izplačanih osebnih dohodkov za mesec junij 51.828 din, se je povprečje za julij dvignilo že na 61.433 din, v naslednjih dveh mesecih pa se je zopet znižalo in je v oktobru pristalo na 59.048 din. To pomeni, da so se osebni dohodki od junija povečali samo za 14%. Uradne in neuradne statistike ter razni drugi podatki pa kažejo, da so se v istem času povečali življenjski stroški za več kot 40% ali kar za 26% več kot osebni dohodki v škofjeloški občini. Zato je znižanje realnega življenjskega standarda povsem razumljivo.

V zadnjih dveh mesecih pričakujejo delno povečanje osebnih dohodkov predvsem zaradi večje intenzivnosti dela, kar je značilno za vsako leto v zadnjih mesecih. Že danes pa se bojijo, kakšni bodo osebni dohodki zaposlenih spomladi, ko so navadno najnižji. Junija prihodnjega leta naj bi bili v primerjavi z junijem letos osebni dohodki vsaj 50 do 60% večji.

Seveda je to odvisno od kolektiva in nenehnega naraščanja produktivnosti.

- V. P.

Jutri, v četrtek, 16. decembra, bo v Kranjski gori posvetovanje Gorenjske turistične zveze o pripravah na letošnjo zimsko sezono v Gornjesavski dolini in o težavah, ki so se pri tem pojavile. Kot dokazuje gornja slika (to nedeljo) je Kranjska gora res privlačna. Toda gosti imajo marsikatero pripombo na organizacijo, postrežbo in tudi na cene. Sem sodi tudi parkirnine po 200 dinarjev, ki je že kar preveč evropska

PRED SEJO OS ŠKOFJA LOKA

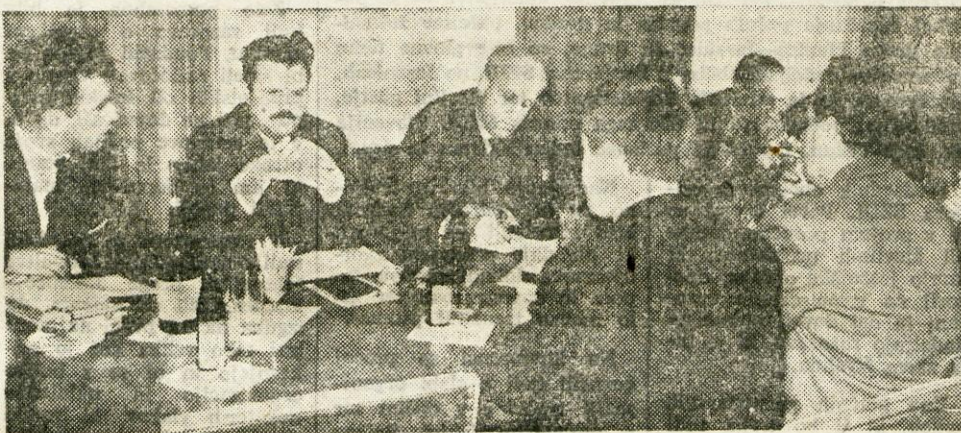
Za lepše mesto ob Sori

Na vidiku je rednejše in bolj higijensko zbiranje in odvažanje smeti, kar naj bi pripomoglo k večji čistoči mesta in njegovega naselja Trata. Prav tako so predvideni ukrepi za izboljšanje kanalizacije. Pristojni sveti so že izdelali konkretne predloge o katerih bodo jutri, v sredo, razpravljali člani obeh zborov skupščine občine Škofja Loka na redni seji.

Škofja Loka, 14. dec. — Med občani po Škofji Loki se že dlje slišijo razne pripombe o neurejenosti službi za odvažanje smeti. O tem so ljudje spregovorili večkrat že tudi na zborih volivcev in drugod. To delo opravlja komunalno podjetje Remont. Toda dosedanje tarife teh uslug niso dajale podjetju možnosti niti interesa, da bi to poslovanje izboljšalo na splošno željo občanov. S posebnim odlokom bi se zdaj to podjetje obvezalo in z aprilom 1966 začelo izpolnjevati te uslugе pod zahtevnejšimi pogoji bodisi glede organizacije zbiranja, odvažanja do odlaganja in uničevanja smeti. V samem mestu in po strnjenih naseljih je predvideno, da bi odvažali smeti dvakrat tedensko, po odročnejših krajih v okolici pa enkrat na teden. Med zadnje sodi Demšarjevo in Jerogovo predmestje, Poljanska cesta, Stara Loka in Tavčarjeva ulica kakor tudi Nova vas in Otampelj na Suhi, v Puštalah do Kovača in križišča pri Polencu ter novo naselje v Vincarjih. Prispevek za te uslugе naj bi bil po 70 dinarjev na osebo v zasebnih gospodinjstvih mesečno, medtem ko je za podjetje in druge ustanove predviden višji prispevek po kvadratnem metru.

Prav tako predvidevajo, da bi zagotovili boljše kanaliza-

cijo. Tudi to potrebo so dostikrat nakazovali ljudje in nemalokrat je posredovala sanitarna inspekcija in drugi organi. Seveda bo tudi možno izboljšati ob sodelovanju z občani. Ti naj bi prispevali 60.000 dinarjev pristojbine za priključek na kanalizacijo za vsako stanovanjsko hišo in potem kot redni mesečni prispevek 25 odstotkov od vrednosti porabljene vode. Za poslovne in druge javne prostore in podjetja pa je, podobno kot za smeti, predviden višji prispevek. — K. M.

Generalni sekretar zveznega odbora SZDL Jugoslavije Milentije Popović, je v spremstvu podpredsednika GO SZDL Slovenije Jožetom Vilfanom preteklo soboto obiskal Kranj. Ogle dal si je tovarno gumijevih izdelkov — Savo, zatem pa se je v pogovoru s predstavniki organov in organizacij občine zanimal za delo krajevnih skupnosti, za delovanje šolstva, za socialne premike prebivalstva, za delovanje ukrepov reforme in podobno.

Franc Puhar - Aci

Končno nov zakon o gozdovih

(Nadaljevanje in konec)

Novosti zakona pa so za občinske skupščine, za gozdarske organizacije, za lesno-predelovalna podjetja, še posebej pa za lastnike gozdov tako pomembne, da bodo za ureditev teh vprašanj potrebni zelo sinhronizirani napor.

Ce gradimo celotno izvajanje zakona na predpostavki, da je obstoječe GGO Kranj realno dejstvo, potem je bistvena novost v tem, da morajo občinske skupščine s posebnim aktom dodeliti gozdnemu gospodarstvu v gospodarjenju vse gozdove ne glede na sektor lastništva. To je pravzaprav temeljni akt, po katerem se sprovajajo preko gozdnega gospodarstva nadaljnja določila zakona, da gozdno-gospodarski načrti, ki vsebujejo vprašanja splošnega gospodarskega raz-

voja, razvoja lesne industrije, kmetijstva, turizma, lova, voda itd. s svojimi zahtevami zajamejo vse — tudi gozdove v lasti občanov. Izvajanje gozdno-gospodarskih načrtov na kompleksnih področjih pa je za gozdarsko operativno pomembna novost.

Iz zakona izvirajoče pravice do lesa, paše, stelje, pravice do dela v gozdni proizvodnji, do vrednosti lesa na panju itd. še niso določene. V glavnem sta občinska skupščina in gozdno gospodarstvo pristojna, da tem pravicam gozdnih posestnikov postavita določene okvire.

Ze tu se postavlja vprašanje, kako te pravice tudi »pravično«, predvsem pa smotrno določiti. Prav gotovo bo potrebno upoštevati kvantiteto pravic različno v dobrih

kapitalnih gozdovih od pravic za področja izčrpanih gozdov, kot različno za gorske in nižinske predele, upoštevajoč ekonomsko moč kmetijstva, interese družbenega sektorja kmetijstva, sedanje migracijske procese in tiste, ki jih želimo ustvariti med vasjo in mestom. Upoštevati je namreč treba, da taka ali drugačna ureditev teh vprašanj povzroča vrsto posledic, katere pa je treba vskladiti s splošnimi tendencami gospodarskega razvoja v občini.

Pri nekaterih določitvah bo treba biti zelo premišljen, da ne bi z ureditvijo enega problema odpirali novega, da ga ne bi iz gozdov prenesli v hleve (pravica do stelje in paše), kar bi lahko imelo hitre posledice tam, kjer ni primerneга nadomestila — ali kjer tako nadomestilo že

obstoja, pa ga praksa še ni prenesla med ljudi, v navado.

Vse to bo moralo priti v »statut« gozdnega gospodarstva (ali posebni del statuta), ki ga končno morajo potrditi občinske skupščine. Zato bi bilo prav, da se že ob oblikovanju teh določil doseže sodelovanje med gozdarsko organizacijo in obč. organi ter se že v procesu razčiščevanja problemov doseže načelna enotnost.

Osnovna orientacija pa naj bi bila v tem, da se te pravice lastnikov gozdov uveljavljajo na najbolj enostaven način, ki ne bo terjal ne vem kakšnih služb kontrole, administriranja, kar končno dobi obliko skrajne birokracije — po vrhu vsega pa še nejasnost, dolge postopke, in nezadovoljstvo.

Najpomembnejše pa je določilo zakona o gozdovih v tem, da istočasno, ko daje gozdno-gospodarski organizaciji pravico (ali bolje rečeno »dolžnost«) gospodarjenja tudi v gozdovih v lasti občanov, da istočasno daje tudi lastnikom gozdov pravico sodelo-

Prav tako sodijo, da učno osebje ne ustreza zahtevam pouka. V kranjski občini so ugotovili, da skoraj polovica (48%) učnega kadra nima predpisane strokovne izobrazbe za njihova delovna mesta. Vzrokov za to je več, a eden izmed teh tudi nagrajevanje vsa zadnja leta.

Poleg takih odprtih, nakazanih toda neresenih vprašanj se odpira še en pomislek — cilj osnovne šole. Ali naj bo ta šola priprava za srednje, nadaljevalne šole ali naj nudi otrokom določeno zaokroženo minimalno znanje. Dosedanji učni programi precej kažejo na prvo tendenco kar pa v praksi doživlja neuspeh. Ta pomislek je izrazil tudi predsednik republiškega sindikata Slovenije Franc Popit na občnem zboru sindikalnega sveta v Škofji Loki.

Najsi bo to ali ono, ali vsega po malo. Zadeva je pereča, kajti skoraj polovica naših otrok ne izdelava osnovne šole in gre v življenje brez osnovnega znanja, ostajajo pred zaprtimi vrati za mnoge druge šole in napredovanje v družbi. Vsiljuje se misel, da smo s preveliko žlico zajeli v zahtevah in programih, kar pa se sedaj zatika v uresničevanju, vsaj dokler ne zagotovimo vseh pogojev za to.

K. Makuc

PREDKONGRESNE DILEME

Prevelika šolska žlica

Zakaj komaj dobra polovica otrok izdelava osmi razred? V Kranju se ta odstotek vrti okrog 68, v Kamniku je zdrknul celo na 55 in podobno.

Te ugotovitve smo slišali ondan na pogovorih ob obisku Milentija Popovića v Kranju. In prav o tem so zelo kritično že razpravljali v Škofji Loki, v Radovljici in drugod. Gre za to, da smo za »profil« našega človeka — državljana, soupravljalca postavili dokaj lepe norme in vzgojne načrte. Toda ob vseh dobrih zamislih in ukrepih skoraj polovica otrok ne izdelava osnovnih šol. To pa vsiljuje pomisleke.

Prvi izvir teh težav, kot so ugotavljali v Kranju, je pre-

obremenjenost staršev. V večini primerov sta zaposlena oče in mati. Otrok je tako izven šole prepuščen sam sebi. Doma ni nobenega, ki bi mu pomagal pri nalogah in učenju.

Prav tako ocenjujemo, da je učni program prenatrpan z različnimi predmeti, skratka prezahteven. Hkrati pa skoraj nikjer šole še niso urejene in opremljene tako, da bi nudile učencem vse tiste vizualne in praktične pripomočke za učenje v raznih delavnicah, laboratorijih in podobno, kot je bilo predvideno ob sprejemanju sedanjih zahtevnih načrtov. Ponekod še osnovnih učnih prostorov nimajo, imajo pouk v treh izmenah, v raznih hišah itd.

Gospodarske novice

VEČ ELEKTRIKE

Gospodarski zbor zvezne skupščine je pretekli teden sprejel zakon o gradnji in financiranju elektroenergetskih objektov do leta 1970. Po tem predlogu naj bi v naslednjih petih letih zgradili elektrarne, ki bi zagotovile 5,4 milijard kilovatnih ur nove električne energije. Hkrati bi z modernizacijo rudnikov premoga dosegli povečanje izkopa za 12,5 milijona ton.

Na isti seji so sprejeli tudi sklep o ukinitvi obzračja K-15 za znižano vožnjo v potniškem prometu za 1966. leto. Prihodnje leto torej voznih olajšav ne bo.

POVEČAN TRANZIT

Skupen prevoz blaga po železnicah se je letos v novembru znižal za 3,2 % v primerjavi z lanskim novembrom. Hkrati pa je prav v tem mesecu prišlo do naglega naraščanja tranzita, in sicer za 31,1 %. Zato so glavne železniške proge močno obremenjene, mejni prehodi pa zatrpani z vlaki. Najbolj se je povečal promet na progah Subotica-Dimitrovgrad, kakor tudi Kotoriba in Koprivnica-Reka.

V TERMOPOLU NA SOVODNJU DOBRO GOSPODARIJO

Plan že presegli

Ko sem bil sredi novembra na Sovodnju v Poljanski dolini, sem obiskal tudi majhen, 32-članski kolektiv podjetja Termopol v prostorih v zadržnem domu. Vršilec dolžnosti direktorja Štefan Kosmač bi že moral oditi na sejo delavskega sveta, pa je še malo poselel v svoji pisarni in mi odgovoril na nekaj vprašanj. Vprašal sem ga, kako za letošnje proizvodnjo. »Planirali smo 90 milijonov din bruto produkta (lani smo ga ustvarili 77 milijonov), pa ga bomo presegli. Plan bomo namreč v nekaj dneh izpolnili, okrog 20. novembra računamo.«

Zdaj, po mesecu dni, so ga edvomno že presegli. Za prihodnje leto bodo planirali še več, še več pa bi lahko naredili, če bi imeli večje kapacitete več obratnih sredstev.

Podjetje Termopol je bilo ustanovljeno leta 1958 in je samostojno poslovalo do leta 1963, ko se je z vsemi drugimi manjšimi podjetji v tem kraju združilo v »Kombinat« Sovodnji. Temu pa ni bila usojena dolga življenjska doba; Termopol (in tudi druga podjetja prejšnjega Kombinata) je spet samostojen od 1. julija letos. V tem času je podjetje naredilo velik korak naprej, uveljavilo se je na jugoslovanskem trgu, specializiralo je svojo proizvodnjo. Ze od vsega začetka predelujejo plastične mase, vendar so proizvodnjo povsem preusmerili iz prejšnje konfekcije (plašči, pregrinjala, hlačke za dojenčke itd.) v specializirano izdelavo različnih ovitkov in embalaže za založniška podjetja (Mladinska knjiga, Cankarjeva založba, Borec, Epoha Zagreb itd.) in tovarne.

Pravijo, da razen obratnih sredstev, drugih težav nimajo. V začetku letošnjega leta jim je nekaj časa primanj-

kovalo surovin in so delali z manjšo kapaciteto, pa so kljub temu plan že presegli. Osebnih dohodkov so po reformi povečali za 20%; povprečni osebni dohodek v septembru je bil 52.700 din, kar je zelo lepo, če vemo, da je de-

lovna sila skoraj vsa priučena, polkvalificirana, v glavnem so to dekleta s Sovodnja in okoliških vasi, le 9 moških imajo zaposlenih. Vsi so plačani po učinku, razen režijcev, ki jih je le 6 in ki so vezani na uspeh podjetja kot celote. Interesentov za zaposlitev je še veliko. Nekaj so jih tudi sprejeli; lani, ko so bili še v Kombinat, so imeli 26 zaposlenih, letos pa že 32. Doba priučevanja traja od dva do pet mesecev, potem se nov delavec šele lahko vključi v skupinsko normo.

-at

Skrbnejše gospodarjenje

Uspešen izvoz in ugodni gospodarski rezultati industrijskih podjetij v radovljiški občini

Industrijske gospodarske organizacije iz radovljiške občine so v desetih mesecih letošnjega leta izvozile za 3.426.542 dolarjev izdelkov, to je za 606.784 dolarjev več, kot v enakem razdobju preteklega leta.

Še bolj kakor sam rezultat pa je razveseljava ugotovitev, da se je izvoz najbolj povečal prav v razdobju zadnjih mesecev, kar je brez dvoma pozitivna posledica ukrepov gospodarske reforme.

Prednjačita podjetji »Almira« iz Radovljice in »Plamen« iz Kroke. Preračunano na sedanji kurz dolarja, so do kon-

ca oktobra ustvarili z izvozom Elan 66 %, LIP 41 %, Almira 30 %, Plamen 25 % in Veriga 21 % svojega celotnega dohodka.

Usmeritev na izvoz v takšnem obsegu, kljub zastareli strojni opreči in težavam pri oskrbi z reprodukcijskim materialom zahteva velike napore delovnih kolektivov, prav to pa je pot, ki z gotovostjo vodi k boljši proizvodnji in skrbnejšemu gospodarjenju s sredstvi.

Prav tako kakor izvoz tudi devetmesečni finančni rezultat celotnega gospodarstva, kaže v radovljiški občini dobro sliko. Če je morda primerjava z lanskim obdobjem otežkočena zaradi gospodarskih sprememb in vpliva cen pa lahko podatki letošnjega leta pokažejo ugodno dinamiko rasti. Netto produkt (novoustvarjena vrednost) je v tretjem četrtletju za 35 % večji od ustvarjenega v celotnem prvem polletju, doseženi neto osebni dohodek in ostanek dohodka za sklade pa sta za 51 oziroma 57 % večja kot v prvem polletju.

Podatki periodičnega obračuna radovljiškega gospodarstva za tretje tromesečje jasno dokazujejo tudi to, da je delitev presežne vrednosti, po zmanjšanju družbenih obveznosti, v veliki meri prešla na gospodarske organizacije. Prav to pa so tudi cilji našega gospodarskega sistema in eden namenov gospodarske reforme, kajti neposredni vpliv proizvajalcev na delitev je najmočnejša spodbuda za še hitrejši gospodarski vzpon.

Povišana osnova

Pretekli teden je zvezni izvršni svet sprejel predlog sekretariata za finance o spremembi zakona o zveznih prispevkih iz osebnega dohodka državljanov. Po tem predlogu se poveča osnova za plačevanje davkov na osebni dohodek od 1.200.000 na 2.000.000 dinarjev. To pomeni, da državljani, ki v letu 1965 niso imeli osebnih dohodkov iz delovnega ali honorarnega razmerja višje kot 2 milijona din, ne plačajo davka in jim dohodkov ni treba prijavljati.

TRŽIČ:

Izvoz zaostaja

Vrednost celotne industrijske proizvodnje je bila konec novembra že 13.731.640.000 din, kar je 91,6 % predvidenega letnega plana, v primerjavi z istim časovnim obdobjem preteklega leta pa je za 11,7 % višja. Vrednostni plan so prekoračili Tovarna pil Triglav (97,2 %), tovarna obutve Peko (96,7 %) in Tovarna kos in srpov, nekoliko zaostajata še vedno ZLIT in BPT, medtem ko je za Tovarno lepenke in tovarno usnja Runo že povsem gotovo, da letnih zadolžitev ne bosta dosegli, prva zaradi podaljšanih rokov za rekonstrukcijo, druga pa zaradi občutnega pomanjkanja surovin.

Veliko slabša pa je slika izvoza. Do konca novembra so namreč tržiška industrijska podjetja izvozila za 2.961.291 dolarjev svojih izdelkov, kar je le 85 % letnih predvidevanj, v primerjavi s preteklim letom pa je izvoz celo za 4,7 % nižji!

VESELA NOVICI ZA »ELANOVCE«

- Rekli so mi: »O tem ne smeš pisati. Saj veš, re-
- forma, dinar, produktiv-
- nost itd.« Ker pa je vese-
- la novica in upanje vseh
- delavcev, jo bomo vseeno
- zapisali. Za Novo leto
- bodo vsi Elanovci prejeli
- nagrado za marljivo delo,
- in sicer v višini enome-
- sečnega osebnega dohod-
- ka. Morda bomo tudi za
- druga podjetja v nasled-
- nji številki javili takšno
- veselo novico. Seveda to
- ni odvisno od nas, mar-
- več od njihovega de-la.

J.V.

skupščin, ki statut potrdijo, da bo ta samoupravni mehanizem postavljen tako, da bo zajel celotno področje dejavnosti in tudi celoten teritorij. Zelo usodna napaka bi bila, če bi na to pravico lastnikov gozdov gledali kot na formalnost — kot nujno »začetno« politično pozornost — pa da v tem sodelovanju ne bi iskali stvarne, realne vsebine in živega interesa lastnikov gozdov in gozdarske organizacije. Torej bo morala biti ta oblika sodelovanja prikrojena specifičnim razmeram — dosti razvejana na terenu — dlje kot pa so »gozdni obrati«, ki so prilagojeni dejavnosti v družbenih gozdovih. Torej je skoraj nemogoča misel, da bi to novo obliko samoupravljanja enostavno »prilepili« na obstoječ samoupravni sistem gospodarske organizacije prav gotovo prva oblika tega sodelovanja ne bo idealna — praksa bo v relativno kratkem času potrdila, kar je dobrega in izločila, kar bo napak postavljeno. To pa še ne pomeni, da bi bili ob kreiranju prvih oblik po-

vršni, ozki, že vnaprej pristaši »odpora« proti taki obliki sodelovanja. Sodelovanje lastnikov gozdov je ob dobro organiziranem sistemu samoupravljanja koristno in je prav od tega odvisno, da se njihovo sodelovanje ne bi že na začetku zreduciralo na boj za uveljavljanje maksimalnih pravic, ki jih zakon predvideva.

In končno — zakon je poznan, poznani so tudi cilji, ki so zajeti v določilih zakona. Osnovno geslo je povsem jasno — »z vsemi gozdovi, ne glede na njihovo lastnino, je treba gospodariti sodobno, dolgoročno in pri tem upoštevati, da je to eno od naših nacionalnih prirodnih bogastev, ki ne sme biti prepuščeno stihiji in raznim težnjam poedincev.«

Gozdno-gospodarska organizacija bo morala zelo verjetno na področje zasebnih gozdov postopno usmeriti več kadrov in materialnih sredstev, če bo hotela v nekem, sedaj še zelo nejasnem obdobju, preiti od najenostav-

nejših oblik sodelovanja pa do končne forme gospodarjenja z gozdovi v kompleksih, kot zahteva gozdarska tehnika. Frontalen prehod je verjetno nemogoč, pač pa je realno postopno osvajanje proizvodnje realna orientacija. Seveda zavisi to od možnosti oz. sposobnosti pos. gozdarskih podjetij. Vsako prehiteneje in furije v tem pogledu bi bile lahko škodljive za sam sistem in njegovo afirmacijo. Pri vsem tem je verjetno še dosti povsem praktičnih neznank, ki pa se bodo postopno reševale. Trenutno zajetje celotne blagovne proizvodnje, njeno smotno usmerjanje in zajezitev neperspektivnega izkoriščanja gozdov je že priličen — začetni uspeh. Poleg tega pa je pomembno, da gozdarska služba ve, kje in kolikšne so njene naloge — istočasno pa da tudi lastniki gozdov vedo, kje so meje njihovih pravic, predvsem pa kakšni so splošni družbeni interesi v pogledu uvažanja sodobnejšega gospodarjenja z gozdovi.

Kadrovske potrebe

ŠE NISO POSTALE KRITERIJ ZA DODELJEVANJE ŠTIPENDIJ

Iz vse dosedanje prakse s štipendiranjem jasno izhaja, da štipendiranje ni bilo vedno odraz potreb po kadrih v gospodarstvu in družbenih službah. To je eden izmed poglavitnih grehov naše dosedanje politike štipendiranja ne samo v kranjski občini, iz katere bomo navedli nekaj podatkov, ampak v Sloveniji nasploh. Pri določanju štipendij, ki jih je podeljevala občinska skupščina, je bilo premalo povezave med skupščino in delovnimi organizacijami, štipendistom iz delovnih organizacij pa so pogosto »velikodušno« podarili štipendijo, samo da jih ni bilo treba zaposliti. Povsem jasno je, da takšnim anomalijam botrujejo vse prej kot realne potrebe po strokovnih kadrih v gospodarskih organizacijah in drugih. Takšni nazori o kadrovanju, ki so največkrat povsem subjektivnega značaja, so v marsikateri gospodarski organizaciji precej prispevali k temu, da imajo danes težave s produktivnostjo, organizacijo dela, prodajo svojih izdelkov itd., kar vse ima v končni fazi posledice v osebnih dohodkih.

V kranjski občini so se letos resneje lotili politike štipendiranja. Na zadnji seji občinske skupščine so o tem razpravljali in sklenili, da je treba zagotoviti, da bo štipendiranje odraz kadrovskih potreb, zato naj se zlasti na področju družbenih služb zberejo potrebe po kadrih in nato izvedejo ustrezni predpisi. Drug pomemben sklep

se nanaša na vključevanje štipendista v delo delovne organizacije že med študijem, razen tega pa je nujno treba poskrbeti, da bo štipendist po diplomi lahko zasedel ustrezno delovno mesto, kajti sicer je štipendiranje le brezkorisno zapravljanje denarja za delovno organizacijo, študentu pa škoduje, ker vnaprej računa s službo, pozneje pa jo mora iskati drugje.

Število štipendistov v zadnjih letih narašča, zlasti še zaradi decentralizacije obkinitvi okrajev, razen tega pa se je dodeljevanje štipendij v precejšnji meri prenašalo na delovne organizacije, zlasti v zdravstvo. Kranjska občina štipendira zdaj 87 dijakov in študentov, razen tega pa daje 85 dijakom in študentom še denarno pomoč. Povprečna osnova za srednje šole je 15.450 din, za višje in visoke šole pa 17.627 din; povprečni variabilni del za uspeh je 4.400 din, povprečni posebni soc. dodatek pa 2.403 din. Skupna povprečna štipendija znaša tako na srednji šoli 19.900 din, na višji in visoki šoli pa 23.300 din. Ob letošnjem zniževanju proračunskih sredstev je občinska skupščina zagotovila za štipendije več sredstev — 25 milijonov din namesto 20 prej — ker je le na ta način lahko zagotovila normalno napredovanje študentov v višji letnik in revalorizacijo štipendij zaradi višjih življenjskih stroškov, se pravi povečanje osnove za 4.000 din.

- a

NOVA KNJIGA KRANJSKEGA ROJAKA FRANA ROŠA

»Pregnani k bratom«

Franjo Roš, slovenski pesnik in književnik, znan zlasti kot mladinski pisatelj, je po rodu Gorenjec. Rodil se je v Kranju 14. januarja 1898. Njegovo življenje se nagiba že k sedmemu križu, pa je še zmeraj poln zaleta in volje do dela.

Prav tale čas, ko sem sedel k pisalnemu stroju, so me iz ljubljanskega radia pozdravljale njegove mladinske zgodbe o deklici Jelki. Pisatelj Roš je te ljubke štorije podal na prijeten način v pravem umetniškem jeziku.

Doslej nam je Roš napisal že vrsto mladinskih zgodb. Pred drugo svetovno vojno je bil stalni sodelavec Mladinske matice, ki jo je izdajala napredna učiteljska organizacija. V tej založbi je pisal v mladinski mesečnik »Naš rod«, ki ga je urejal književnik Josip Ribič. Leta 1929 je izšla Roševa mladinska povest »Medved Rjavček«, deset let pozneje pa mladinska povest »Dija«.

Ko sem ga zadnjič obiskal v Celju, je bil spet poln iskrivega in šegavega razpoloženja. Fran Roš je začel svojo življenjsko pot na Gorenjskem, kot dijak pa se je ob očetovi premostitvi preselil v Celje. Tam se je za stalno utaboril. V Celju je dokončal gimnazijo. Že takrat je začel vihteti pesniško pero. S prijatelji, sošolci, je ustanovil literarni klub »Kondor«. Botroval jim je gorenjski rojak pesnik Rudolf Maister, ki je tiste čase služboval v Celju kot stotnik.

Pozneje je postal Maister general in nam je rešil Mariabor. O klubu »Kondor« pripoveduje Roš: »Klub Kondor« je štel pet članov, mladih literatov. Izdajali smo list »Savinjo« in pesnik Maister nam je bil očetovsko dober mentor. Zdaj sem od te petorice še edini živ.

Leta 1933 je izdal Franjo Roš pri Vodnikovih družbi spomine na prvo svetovno vojno in prijatelje pod naslovom »Zvesta četa«.

Franjo Roš, ki ima posrečeno humoristično žilico, je napisal leta 1946 komedijo »Mokrodolci«. Zgodba se godi v malem podeželskem mestu Mokrodole. Roš nam prikazuje korupcijo predvojne družbe. To delo so igrali na več odrih.

Nemški okupator je Roša takoj po vdoru v Slovenijo aretirjal in ga izselil v Srbijo. Tam sva bila celo sosed. On je živel v skupini izseljencev v Čupriji ob Moravi, jaz pa prav tako v Pomoravju v Varvarinu.

Roš je že kot izgnanec v Srbiji napisal nekaj pesmi iz dni trpljenja. Izšle so po osvoboditvi (leta 1946) pod naslovom: »Pesmi iz ječe in pregnanstva«. Rast te knjige sem spremljal že ob nastanku in prijatelj Franjo mi je poklonil celo nekaj svojih pesmi iz te zbirke v rokopisu. Hranim jih kot dragoceno spomin na dobrega mladostnega prijatelja.

Zdaj se bliža 25-letnica tistih časov, ko nas je okupator nagnetel v svoja koncentracijska taborišča v Begunjah in drugod. Roš zbira gradivo o pregnanstvu. Izdal ga bo v knjigi, ki mu jo bo založila mariborska založba »Obzorja«. Direktor te založbe profesor Košar se je zavzel, da bo imela knjiga tudi lepo opremo s slikami. Roševa knjiga bo izšla pod naslovom »Pregnani k bratom«.

Avtor Roš nam bo prikazal kolonijo v Čupriji, v knjigi pa bodo tudi prikazi življenja izgnancev iz gorenjskih predelov. Med najbolj organiziranimi kolonijami so bili izseljenci nekdanje 3. posade v Begunjah, ki so bili z družinami izseljeni z Jesenic in drugih krajev Gorenjske v srbsko mesto Valjevo. Za sluga za lepo organizacijo valjevske skupine je imel nedavno umrli publicist Cvetko Kristan, pred vojno uslužbenec konsuma na Jesenicah, po osvoboditvi pa je bil urednik Kmečke knjige v Ljubljani. Za najnovejšo Rošovo knjigo se zanimajo številni izseljenci iz vseh delov Slovenije. Ob 25-letnici izgonam nam bo nudila prikaz bednega življenja, ki ga je ustvaril v naših ljudeh nacizem.

JOZE ZUPANČIČ

FILMI, KI JIH GLEDAMO

FANTOMAS

Kako je prišel ta film na naša platna? Kaže, da naši producenti še vedno verjamejo zahodnim, ki ustvarijo s precej denarja poplavo neokusa. Kaj naj bi bil film Fantomas? Parodija? Če bi naj že bil parodija, je slaba. Je Fantomas James Bond, ki kraljuje zadnja leta v filmskih dvoranah in na televiziji in navdušuje gledalce? Tudi to ni. Vse kaže, da si Andre Hununbele sam ni bil na jasnem, kaj bo nastalo iz Fantomasa. Za parodijo so značilne bodice, ki ne nosijo pod krinko nemogočih situacij le preproste zabave, ampak tudi kritiko. Tega — žal — v Fantomasu ni. Nekaj pa lahko vzemo, če si ogledamo ta film! Jean Marais je kljub svojim letom še vedno prekaljen ljubimec, kot v svojih časih.

DOGODEK, KI JE

RAZBURIL SVET

Tri leta je že od takrat, ko je prišla iz teksaškega mesta

Dallasa pretresljiva novica, da so predsednika Kennedyja ubili. Štirje črni dnevi v novembru bodo ostali Američanom in vsemu svetu še dolgo v spominu. Film, ki ima naslov »Dogodek, ki je razburil svet« (nov naslov so mu dali naši distributerji), prikazuje izključno z dokumentarnimi posnetki dobesedno vse, kar je bilo v zvezi z atentatom. Toda v resnici zgolj prikazuje veliko dokumentar-

nih posnetkov, ki so spretno zmontirani, bralec teksta ter neobičajna dolžina — vse to malce delogčasi. Dokumentarni film si je v filmski umetnosti kot zvrst že davno našel svoje mesto. Res so bili ustvarjalci tega filma pri svojem delu precej omejeni, saj so imeli na razpolago samo reportažne posnetke, vendar bi jih z montažo prav gotovo lahko veliko bolje povezali kot so jih. — B. Sprajc

»Gorenjska - moj rodni dom«

V petek zvečer je v koncertni dvorani delavskega doma v Kranju Stane Tavčar svojim najbližjim sodelavcem in znanim turističnim delavcem z Gorenjske in od drugod prikazal novo predavanje »Gorenjska — moj rodni dom« s 380 barv-

nimi diapozitivi in glasbeno spremljavo. Predavanje je v glavnem namenjeno našim izseljencem, ki se vračajo v domovino, pa tudi turistom in našim ljudem, ki bodo svoje kraje radi gledali na lepih barvnih slikah. — R. Č.

TRŽIČ:

Varstvo otrok tudi popoldne

Svet za šolstvo skupščine občine Tržič je razpravljal o možnosti organiziranja tudi popoldanskega varstva za šoloobvezne otroke. Ugotovili so, da za tako varstvo v občini so realne možnosti, in sicer v sedanji varstveni ustanovi na gradu. Zato bo svet za šolstvo proučil, koliko bi bilo takih otrok in

kakšna finančna sredstva bi bila za to potrebna ter na podlagi teh ugotovitev podal ustrezni predlog skupščini.

Svet za šolstvo je razpravljal tudi o prevozu učencev v osnovno šolo. Doslej je občina krila 75 % teh prevozov, na podlagi zakona o osnovnih šolah pa je svet pripravil predlog odloka, da bo celotne stroške od novega leta dalje krila občina.

Prešernov zbor na Jezerskem

V počastitev dneva JLA bo v nedeljo, 19. decembra ob 15. uri na Jezerskem koncert Prešernovega pevskega zbora iz Kranja. Pod vodstvom dirigenta Petra Liparja bo zbor izvajal partizanske, narodne in priljubljene zborovske skladbe iz oper Nabucco, Traviata in Faust. — P. L.

»PLAVŽ« v Predosljah

Dramska sekcija Prosvetnega društva Predoslje bo v soboto zvečer (18. decembra) v prosvetnem domu v Predosljah uprizorila premiero znane slovenske drame Plavž. Igro bodo v nedeljo popoldan ponovili.

To bo prvo večje oz. pomembnejše dramsko delo tega društva v letošnji zimski sezoni. Predvidevajo, da bodo z igro tudi gostovali na okoliških odrih.

Te dni po svetu

JUGOSLAVIJA — KAMBODŽA

Pretekli ponedeljek je podpredsednik kamboške vlade Sonn San obiskal predsednika republike Josipa Broza Tita. Z njim se je dalj časa prijateljsko in pristržno pogovarjal. Posebno pozornost sta državnik posvetila problemu v jugovzhodni Aziji.

NEENOTNOST AFRIKE

15. decembra poteče ultimatum, ki so ga postavile afriške države britanski vladi. Zahtevale so, naj Velika Britanija do tega roka odstrani južnorodezijsko rasistično vlado, ali pa bodo prekinile diplomatske odnose z Britanijo. London seveda ni ukrepal, hkrati pa je napel vse sile, da do prekinitve diplomatskih odnosov ne bi prišlo. Računajo, da mu je to deloma uspelo, kajti po približnih cenitvah bo spričo britanske neaktivnosti ob rodezijski krizi pretrgalo diplomatske odnose z Veliko Britanijo le okoli 10 afriških držav, medtem ko se je konference afriške enotnosti v Adisu Abebi udeležilo 36 držav.

NEUSPEL POSKUS

V ameriškem oporišču za izstreljevanje raket Cape Kennedyju se znova pripravljajo za izstrelitev vesoljske ladje »Gemini 6«. Do izstrelitve naj bi prišlo danes, v sredo ob 14.37 minut po jugoslovanskem času. To bi omogočilo srečanje v vesolju z nekoliko zamude. Srečali bi se namreč ladji »Gemini 7«, ki že drugi teden kroži okrog Zemlje in »Gemini 6«. Prva izstrelitev, ki je bila predvidena za nedeljo, 12. decembra, se ni posrečila, ker je neko električno stikalo v dnu rakete 1.8 sekunde prezgodaj izlučilo celoten sistem za izstrelitev.

SPOR MED VLADO IN ŠKOFI

Vera in zunanja politika

Poljski škofje skušajo samovoljno rešiti »problem« zahodnih meja

Poljski škofje so prišli v resen konflikt z državno politiko. Vzrok za spor je »poslanica poljskih škofov svojim nemškim bratom v Kristusu«. Ta poslanica v številnih točkah nasprotuje uradni poljski politiki. Sestavili so jo po zaključku vatikanskega koncila menda že kar v Rimu in objavili najprej v Zahodni Nemčiji.

V poslanici skušajo škofje opravičiti sedanje stališče poljske vlade do Zahodne Nemčije, oziroma bolje rečeno, do ostankov nacističnih vojnih zločincev in do revanšistične politike v Zahodni

Nemčiji. Rotijo svoje »brate« v ZR Nemčiji, naj zato ne zamerijo Poljakom, za mejo na Odri in Nisi pa pravijo, »da je za Nemce nezaslišano grenak plod zadnje vojne«. Poslanica nadalje posredno

postavlja na isto raven zločine nemških okupatorjev in borbo poljskega naroda za osvoboditev.

S to akcijo so poljski škofje naredili kaj slabo uslugo Poljakom, saj so dali tistim krogom v Zahodni Nemčiji, ki nenehno zahtevajo revizijo meja, v roke nove »argumente«, s katerimi samo podžigajo strasti. To pa se kaj malo sklada s sklepi zadnjega vatikanskega koncila.

FRANCE PREŠEREN

Človek jeklenega zdravja

France Prešeren je prava gorenjska grča. Seveda tokrat ni beseda o pesniku Prešernu, temveč o njegovem soimenjaku, ki se je pred 58 leti rodil v Javorniškem rovtu. Kot eden izmed štirinajstih otrok. Ta France je pravi fenomen zdravja. Že 42 let dela v jeseniški železarni, oddelku Javornik II in v vseh letih ni bil nikdar bolan in ni zaradi bolezni niti enkrat izostal z dela. To se mu je zgodilo prvič letos avgusta, ko si je zastrupil nogo in je moral ostati šest dni doma. To pa je tudi vse v 42 letih dela. Povemo naj še, da France dela v tovarni kot »ogrevač«, to je delavec,

ki ogreva železo do tiste temperature, ki je za nadaljnjo obdelavo železa potrebna. To pa ni preprosto niti ne nenevarno delo. Za vestno delo je bil po vojni štirikrat nagrajen z denarnimi nagradami.

»Ja France, kam pa bi Zavod za socialno zavarovanje šel z denarjem, če bi z vsakim delavcem imel tako malo stroškov kot s teboj? Tebi bi oni morali nekaj vrniti, saj si 40 let plačeval socialno, zapravljal pa nič!« sem mu dejal. »Rajši še jaz nekaj njim dam, samo da sem zdrav!« mi je odgovoril France. In strinjam se z njim!

J. Vidic

FRANCE PREŠEREN

Letošnji Nobelovci

Pretekli petek so v glavnem mestu Švedske Stockholm s svečano podelitvijo letošnje Nobelove nagrade. Razen članov švedske akademije so se ceremonije udeležili tudi švedski kralj Gustav, predsednik vlade Erlander, predstavniki parlamenta, kulturnega življenja, šefi diplomatskih misij itd.

Nobelove nagrade so dobili: za fiziko ameriška znanstvenika Schwinger in Feynman ter Japonec Tomonaga, za kemijo ameriški znanstvenik Burns — Woodward, za fiziologijo in medicino Francoza Jacob Lwoff in Monod, za literaturo pa sovjetski pisatelj Mihail Solohov.

Nekaj pred slavnostjo v Stockholm so v Oslu svečano izročili letošnji Nobelovo nagrado za mir svetovni organizaciji UNICEF.

Rekord v proizvodnji vozil

Lani so v ZDA avtomobilske tovarne poslale na trg 7.616.734 avtomobilov. To je bil dotlej rekord. Letos so to številko ameriške avtomobilske tovarne presegle že v novembru. V 1965. letu pričakujejo, da bodo proizvedli nič manj kot 9 milijonov avtomobilov.

Glede na sedanje povpraševanje po avtomobilih sodijo, da se bo proizvodnja v prihodnjem letu še povečala. Zanimanje za motorizacijo torej tudi v ZDA še ne poenjuje.

LJUDJE IN DOGODKI

Pred usodno odločitvijo

Znani ameriški komentator Art Buchwald je nedavno tega objavil v »New York Herald Tribune« sатириčen komentar, poln grenkega priokusa, o vietnamski politiki v Washingtonu. »Ena najtežjih zadev v Washingtonu so uradni predlogi za mir iz Hanoja,« piše komentator. Zakaj? Zato, ker bi bilo prav in pošteno, takoj ko dobite tak predlog, »sesti za mizo in razgovarjati o miru«. To pa bi pomenilo, »da bi v tem primeru nujno morali skleniti kompromis.«

Seveda tudi ZDA pošiljajo lastne mirovne predloge

— za zunanjo uporabo. »Nepretorgoma,« zagotavlja Buchwaldu njegov sogovornik iz ministrstva za zunanje zadeve, »si prizadevamo zadeve miroljubno urediti. Predsednik Johnson je dejal, da bo o miru razpravljaj kadarkoli in kjerkoli.«

Ni dvoma, da je izbira med vojno in mirom danes v ameriški zunanji politiki zelo pereča. Mnogi poznavalci razmer sodijo, da se prav v teh dneh odloča v Washingtonu, ali naj se vojna brez kompromisov nadaljuje ali pa naj ubere razumnejšo pot razgovorov

in pomiritve.

Kaže, da je predsednik Johnson na usodnem razpotju. Ali naj se odloči in okrepi ameriške vojaške sile v Vietnamu? Naj nadaljuje boj in ga morda še razširi? Naj pošlje nove letalske eskadrile nad Severni Vietnam? Ali pa naj se začne pogajati za častni mir v tem delu sveta?

Pri tem odločanju je predsednik prav gotovo pod pritiskom dveh močnih sil, ki so se izoblikovale v ameriškem življenju. Na eni strani so sile zbrane okoli Pentagona — ameriškega vojaškega štaba — ki

želi, da bi se vihar ne umiril. Njihovi planerji že mahajo s podatki o tem, da bo potrebno število ameriških oboroženih sil v Vietnamu podvojiti, celo potrojiti. Število ameriških vojakov v Indokini naj bi se povzpelo na pol milijona — torej na število, ki je 1944. leta zadoščalo za invazijo v Evropo. Ob tem celo predlagajo, naj bi vojno razširili na Laos, Kambodžo pa tudi na Kitajsko. Zanimivo je, da pri tem nekateri preroki že napovedujejo, kdaj bo do spopada prišlo.

Smo res na pragu vojne?

K sreči ima vsaka medalja dve plati. V tem primeru je druga plat ameriško in svetovno javno mnenje, ki je odločno zoper vojno,

kjerkoli bi se začela in kakršnikoli motivi bi jo vzpodbudili. Spisek žrtev vietnamske pustolovščine je čedalje daljši. Demonstracije zoper nesmiselni boj in za pravičen mir pa vse glasnejše po vseh ulicah sveta, predvsem ameriških.

»Odbijte predlog,« pravi stroj za ocenjevanje mirovni ponudb v ameriškem zunanjem ministrstvu, ko mu sporočijo, da je Severni Vietnam predlagal mirovni sestanek v Zenevi. Ta stroj je »skonstruiral« Buchwald in zelo natanko izraža uradna stališča State Departementa, ki ne želi pogajanj, marveč kapitulacijo druge strani brez pogojev. To pa je nevarna igra, kajti minili so časi, ko je diktat lahko nadomestil pogajanja. — ABC

Po Prešernovih stopinjah

Nedaleč od Kranja, v bližnjih Vodicah, je pokopan pesnikov oče, Šimen Prešeren (1762—1837). Zaradi domačih razprtij v Vrbi se je v obupu zatekel k svojemu najljubšemu bratu Francu, ki je bil tedaj v l. 1837, za kurata na Skaručni, vođiški podružnici. Prav o tem dobrosrčnem šimnovem bratu, pesnikovem stricu po očetovi strani, naj steče beseda.

PESNIKOV STRIC FRONC

Francišek Ksaverij Prešeren (1771—1841), mlajši brat Šimnov, je postal duhoven šele z devetindvajsetimi leti, prav v letu pesnikovega rojstva, l. 1800. A kaj je bilo narabe z njim, da celih 41 let, prav do smrti, ni mogel ali ni hotel napraviti župniškega izpita? Delj od kaplana in kurata ga cerkvena kariera ni pripeljala. Na koncu poti, ko je že služil na svoji zadnji življenjski postaji, na Skaručni, so mu vzdeli časten naslov, »capellanus jubilatus« (kaplan-jubilejnik). Navkljub tej neuspešni duhovski službi pa je moral biti »stric Fronc« prav zanimiv in prijazen možak. S posebno ljubeznijo in naklonenostjo je gledal na nečaka Franceta, tembolj, ker je nosil isto ime kot on sam.

Od vseh kaplanskih in kuratskih služb, ki so vodile duhovna Prešerna od dolnjske Stične in Bohinjske Bistrice preko Komende, Višnje gore, Predoselj, Dol pri Litiji, Save pri Zagorju, Goričice pri Mengšu pa do Skaručne pod Smarno goro, nas zanimajo najbolj zadnje tri. Na Savo, Goričico in Skaručno je prihajal na obiske tudi naš pesnik. Sprva kot ljubljanski gimnazijec, potem že kot doktor.

France je strica gotovo ne le rad imel, pač pa tudi spoštoval in mu bil hvaležen. Saj mu je prav ta stric velikodušno pomagal, da je mogel l. 1832 tako brezskrbno opravljati sodniške izpite v Celovcu; pa tudi že prej, kot dunajskemu študentu.

Pesnikova sestra Lenka ve o tej stvari tole povedati: »Kadar je potem Francetu na Dunaju sila nastala, so prvi bili v pomoč stari stric Jožef, potem pa stric Fronc. Osemsto forintov Frončevih je dohtar ponudil v Celovcu, ko je moral gori po gradum. Po dokončanem doštudiranju in eksamenih je v Celovcu ostal še dalje. Bil je rad vesel in gori ni manjkalo takrat take družbe. — Tudi za brata Jurija so Fronc večkrat plačevali kot stric Jakob. Pranečaka Janeza in Jakoba Vovka, ki sta takrat v Ljubljani šole pričela, so Fronc drževali. — Kakor stari stric Jožef, so znali tudi stric Fronc prihranjevati. Vendar pa, ko so bili vmrli, niso kaj imeli. So bili predobrih rok.«

Sporočilo še pove, da je bil Francišek Ksaverij Prešeren velik, resen mož; kot duhoven »malo janzenista«. Sicer pa varčen gospodar in odli-

čen čebelar. Vnemal je svoje farane za čebelorejo, učil jih je in vodil. Tudi sadjar je bil neki prav skrben.

Puščoben ni mogel biti, saj prav zatrdno vemo, kako je večkrat gostil nečaka Franceta in njegovo ljubljansko družbo. Poslušajmo spet Lenko:

»Njegove glihe ljudi, Smoleta in Azulo, je pobral dohtar in jih na šlitah enkrat pred pustom pripeljal. Na Goričico so kar prigrmelili.«

Za prav zanimivo pesnikovo potovanje do strica Franceta tudi vemo iz zanesljivih sporočil: da sta France in brat njegov Jurij kaj rada tovariševala brodnikom, ki so svoje ladje-plitvice vozili po Ljubljani in Savi, v Borovnici, kjer sta bila v gosteh pri stricu — fajmostru Jakobu Prešernu, sta se vkrčala, nato pa »brodarila« po Ljubljani, »skozi Ljubljano pa mimo Zaloza do Save in po njej do vasi Save pri Zagorju, kjer je bil tedaj za kurata drug njun stric Francišek Prešeren.

PESNIKOVA NEVESTA

Vse kaže, da je bil ta stric Fronc močno rodbinski človek. S svojimi sveti in z denarjem je pomagal Ribičem vse življenje. Pomagal je bratu Šimnu, da se je odkupil in postal svoboden kurat, pomagal je nečakom in pranečakom, da so doštudirali. Podoba pa je, da je tudi vse tako uredil, ta nekam na vse misleči stric Fronc, da se je nečak France prav pri njem seznanil z bogato graško Nemko Marijo Khlunovo.

S svojo materjo je Marija prihajala na počitnice nekam v okolico Goričice ali Domžal. Poznanstvo s Prešernom je bržčas posredoval že prej svetnik ljubljanskega sodišča Krizostom Snoj, star znanec Khlunovih še iz svojih graških let. Spričo iskrene naklonjenosti tega dekleta do doktorja Prešerna smemo le reči, da tisto ni bilo povsem res, da »nobena me še ni deklet ljubila«. Pač pa se je stvar podrla bolj zaradi Prešernove komodnosti v pisarni pisem pa tudi zaradi njegovega odpora. Ni hotel, »da bi žena njega za gospoda naredila.« Bila pa je Marija tudi dve leti starejša od Franceta pa še tujka...

»Pisala je Khlunova enkrat dohtarju: tvoja žlahta nama najino srečo brani. Potem pa so naša mati, ki so o pismu izvedeli, rekli: če je lepa, pa modra ni, ki tako piše.«

Profesor Jakob Zupan je pozneje pravil pesnikovi se-

stri Lenki, da je Khlunova umrla zaradi nesrečne ljubezni že v mladih letih. Kmalu potem, ko se je razočarala nad Prešernovo brezbriznostjo, je Marija res shirala do smrti...

Prav verjetno pa je, da je bilo vsaj Prešernovi rodovni zares žal, da se je stvar razdrla in tako žalostno končala. Lenka je nemško nevesto spoznala, ko je bila pri maši na Goričici: »Sem jo videla. Bila je zauber ženska.« France se je s sestrami šalil: »Moja žena bo nemškuta, pa se po kranjsko piše. Z vami sestrami se ne bo mogla kregati, ker vas nobena nemškega ne zna.«

Ne moremo in se ne moremo znebiti misli, da se je pesniku prav ob Khlunovi obetalo nekam urejeno življenje a — svobodoljubni genij ga je odklonil! Za vedno...

Kako zelo pa si je pesnikova rodovina želela, spraviti Franceta v solidna zakonska ujesa, priča tudi tale podatek: staremu stricu Jožefu bi bilo močno všeč, če bi se hotel nečak potegovati za hčer svojega nekdanjega

Cerkev v Skaručni

šefa, Juljana Scheuchenstuelova. Lenka o tem takole rezonira: »Stric bi bili radi, da bi šel Scheuchenstuelovo prašat, ali ga vzame. Iti pa ni hotel, ker je slišal, da ona govori: Prešerna pa nočem, ker nima vere.«

Nerazložljiv splet nenadenih naključij je potem hotel, da je Julija postala žena okrajnega komisarja v Kranju Janeza Pajka, sodobnika Prešernovega v pesnikovih poslednjih letih. Uradni posli so Prešerna in Pajka poslednja leta dan za dnem vezali. — Brat Julijan, Jožef Scheuchenstuel, je postal sprog Julije Primčeve... Prešeren pa je ostal praznih rok... Imenitne in gospodu neveste so bile zanj za vedno izgubljene. In tudi pozabljene?

SIMEN PREŠEREN

O očetu pesnikovem doslej še nismo kaj dosti pisali. Pa je moral biti ta poslednji Ribič s staroslavnim priimkom Prešernovim prav simpatičen mož. Prvorojenec iz družine Jerneja in Mine Prešernove, je bil dober gospodar, dokler ni dal domačije iz rok. Bil je tudi dober sadjar in priložnostni prevoznik. Pisati ni znal, bral pa je gladko. Sploh je bil neki bistre glave in zelo dobrega srca, ponavadi tih, včasih pa prav šegav, »špasen« mož.

Dosti nam da misliti sporočilo, kako se je oče Šimen zresnil, ko je bral sinovo »O Vrbi«: »Glejte, glejte, nisem menil nikoli, da bi bil France doma rajše kot drugod.«

Imel pa je Šimen pri hiši sama dekleta: Jero, Katro, Mino, Uršo in Lenko. Sinovi so vsi trije študirali.

Tej hiši, vse sinove čim brž v duhovske šole, ki ni bila lastna le Ribičevi hiši, ne smemo iskati vzrokov le v bogoljubnosti staršev — pač pa, vsaj v določeni meri, tudi v strahu pred vojaško službo, ki je trajala tedaj kar štirinajst let, dostikrat

odselila k sinu Juriju na Korosko. Biti je moralo nevzdržno, da se je kmečka in pobožna žena odločila za tak korak: še danes neumljiv, kaj šele za tisti čas: zapustila ni le doma, pač pa tudi dolnega moža...

BEG Z DOMA

Oče Šimen je vztrajal sam potem na domu v Vrbi še tri leta. Kako je moralo biti pri sruu nekdanjemu gruntarju, lastniku skoraj dvanajstih hektarjev dobre orne zemlje, si lahko mislimo; gledal je kako usiha njegov rod, kako tuje ime meče senco na njegov domači krov...

V poletju l. 1837 pa je tudi oče Šimen obupal in zbežal, da bi se ognil razprtijam v hiši. Zatočišče je našel pri svojem bratu Francu, ki je bil tedaj kurat na Skaručni. Ni pa minilo niti pol leta, ko je nanaglo zbolel in že 22. septembra l. 1837 umrl. V miriški matici vodiške fare je zapisano, da je umrl za starostno oslabelostjo. Pekliti pa ga je morala do smrti gotovo tudi misel na izgubljeni dom, izgubljeno ženo, izgubljen družinski mir...

Nekaj dni pred smrtjo so ga obiskali domači; tudi žena Mina je prišla s Koroskega, kot bi slutila za možev konec. Svoji hčerki Mini, gospodinji na domu, je umirajoči oče potožil: »Prav zato sem šel od doma, ker nisem mogel gledati, kako je s teboj grob.«

Tudi mati Mina ni marala zeta Vovka, ne on nje: »Mati so Vovka Mini odgovarjali. On pa je potem rekel: če bi te stare babe ne bilo, midva bi bila bolj prijatelja. — Je bil enega nerodnega držanja ta zet. Vsi so se ga bali. Bil je tako čudne jeze, da tudi očenaša ni molil prav. — Vsi so Mini rekli: toži Vovka, da ga malo zaprejo. Ona pa: saj bi ga, pa če pride nazaj, bo morda še slabše.« Tako nam Lenkina pripoved odpira pogled v družinske razprtije, ki pa jih bržčas Vovk ni bil le sam kriv. Ostri jeziki in huda jeza so bili gotovo na obeh straneh.

Na očetov pogreb na Skaručno so prišli od domačih le sin France, hčeri Katra in Mina pa še stara teta Lenčica. Pokopan je bil Šimen na starem vođiškem pokopališču ob cerkvi. Danes je pokopališče drugje, o grobu pesnikovega očeta pa ni več sledu. Le zapisi v italjskih knjigah so ohranjeni.

Prav tam, v Vodicah, je pokopan tudi pesnikov stric Francišek Ksaverij Prešeren, kurat v Skaručni. Umrl je 15. novembra 1841 za posledicami neke poškodbe na glavi...

Železnih križev, ki sta bila na obeh grobovih, ni več. CRTOMIR ZOREC

prav dosmrtno...

Bridko izkušnjo so stari Ribiči že doživeli z vojaštvom. Drugi sin, brat Šimnov, Janez Prešeren, je postal učitelj. Kje je študiral, ni znano. L. 1789 so ga imenovali za učitelja v Kranju. V rodbinskem izročilu je ohranjen grenak spomin; da je Janez Prešeren v času med francosko okupacijo hotel nekemu pomagati in zanj ponaredil potni list, zato je moral za kazen k vojakom — potem pa je neznano kam izginil. Nobene sledi niso nikoli našli domači za njim...

Prav hudo je moralo biti pri Ribičevih tudi potem, ko so starši posestvo prepisali na hčerko Mino in njenega moža Joža Vovka. Bilo je to l. 1827. Sedem let sta stara Ribiča še složno držala na domači kot preužitkarja. A že l. 1834 se je mati Mina

ALI JE ZAMISEL O VISOKOGORSKEM SREDIŠČU UTOPIJA?

Triglavsko gorstvo vabi

Inozemska podjetja se zanimajo za izgradnjo

Ze več let govorimo o načrtih, ki bi približali triglavski svet turizmu. Stvar se noče premakniti z mrtve točke. Teren, na katerem naj bi gradili, zahteva izredne gradbene podvige. Zaradi tega si je posebna skupina strokovnjakov pred kratkim ogledala žičnico na Zugspitze in se prepričala, da zamisel tehnično ni neuresničljiva.

Pri programiranju igrajo, kot povsod, največjo oviro sredstva. Izgleda da pri nas ni ekonomsko dovolj močnega investitorja, ki bi bil sposoben izpeljati to veliko zamisel. Razcepljenost naših gospodarskih ter predvsem gostinsko-turističnih organizacij onemogoča, da bi se k uresničitvi resneje pristopilo. Čeprav kažejo nekatera domača podjetja za načrte zanimanje (Ljubljana-transport in Transurist) ne predstavljajo ekonomsko dovolj močnega partnerja, da bi lahko sama izpeljala zamisel.

V zadnjem času so pokazala precej zanimanja tudi podjetja izven naše države. PHB iz Sarbrückena in Cerretti Taufani iz Milana, ki sta med največjimi izdelovalci žičnic v Evropi, sta že ponudila 10-letni kredit. Težave pri realizaciji so predvsem zato, ker bi bilo težko urediti devizno odplačevanje posojila. Nekatera podjetja iz Nemčije in Italije pa so zainteresirana, da nastopijo celo v vlogi investitorja.

V grobem predvideva idejni načrt naslednje gradnje: cesta Bled-Gorje-Krma, žičnica Krma-Appnenica (2050 nadmorske višine), nova žičnica do Kredarice, žičnica Kredarica-Staničeva koč-

Appnenica. Poleg postajnih poslopij na Krmi, Kredarici in Appnenici še hotel na Kredarici pa restavracijo in meteorološko postajo.

Da bi bil ta objekt ekonomsko upravičen bi ga moralo obiskati v enem letu 180.000 obiskovalcev. Na prvi pogled je to velika številka, vendar če pomislimo, da bi v to območje vključili tudi Celovce in Trst z okolico, postane zamisel hitro realnejša.

Korist od takšnega objekta bi bila brez dvoma izredna. Morda bi imel še največjo korist Bled, saj bi mu bilo na ta način omogočeno turistično življenje skozi vso sezono. Tako se ne bi več dogajalo, da »hotelirji« poje-

do pozimi tisto, kar so poleti zaslužili.

Pri uresničevanju načrta se čuti pomanjkanje enotnega programa. Vsak kraj ima svoje »interne« načrte. Vsak misli, da bi z malenkostnimi investicijami pridobil turiste. Premalo se zavedamo, da nam primanjkuje neke posebne atrakcije, ki bi slovela in v ves okoliš privabljala turiste.

Pri programiranju našega gospodarstva smo naredili na črt, da naj bi v letu 1970 dobili od turizma 400 milijonov dolarjev (za 100 milijonov smo že razumnejši), vendar pozabljamo na to, da sedanja materialna baza nikakor ne more uresničiti tega načrta. Pri današnjem stanju razcepljenosti podjetij in današnji miselnosti o razvoju turizma lahko napišem le to, da je uresničitev načrtov-utopija. Upamo, da se bo stvar spremenila!

P. Colnar

ZA VEČJI RAZMAH NAMIZNEGA TENISA

Križka sekcija

Ze vrsto let deluje pri TVD Partizanu v Križah namiznoteniška sekcija. Bila je zelo množična, vendar je začela upadati, ker so starejši igralci prenehali aktivno sodelovati, niso pa poskrbeli za naraščaj.

Po zaslugi nekaterih igralcev, predvsem Kavarja, Megliča in Malijsa pa je namizni tenis v Trzinu spet postal množičen. V sekciji si prizadevajo, da bi bilo večje zanimanje ne samo v Križah, temveč tudi v vseh društvih na območju občine Trzin. Zato vsako leto v okviru športnega tedna v Križah priredijo namizno-teniški turnir, katerega se je letos udeležilo 15 ekip iz občine Trzin.

Občinska prvenstva so bila vedno odigrana po zaslugi

Nov rekord v Planici

V nedeljo so se v Planici zaključile enotedenske priprave naših smučarjev-skakalcev s preglednimi tekmami. Sodelovalo je petnajst skakalcev.

Prvo mesto je osvojil Ludvik Zajc, ki je postavil tudi nov rekord skakalnice, in sicer 90 m. Dosedanji rekord, ki je znašal 87 m, je postavil Helmut Wegscheider iz ZRN.

Po mnenju tehničnega vodstva so skakalci letos mnogo bolje pripravljeni, kot pa so bili lani v istem času. -jj

križke namizno-teniške sekcije z dobro organizacijo. Občinska zveza za telesno kulturo v občini Trzin bi morala organizirati občinsko ligo, da bi dvignili kvaliteto in množičnost tenisa. - D. H.

Nezanimiva tekma

- Pred dnevi je bila na Jesenicah prijateljska tekma
- v hokeju na ledu med
- moštvi Kranjske gore in
- italijanskim klubom Alleghe. Zmagala je Kranjska gora z rezultatom 5:3.
- Zmagalo so si takorekoč zagotovili že v prvi tretjini,
- ko je bil rezultat 2:0 v korist Kranjske gore. Igra je bila slaba in nezanimiva. - jj

Bo prireditev uspela?

- V Bohinju so že izdali lepake za mednarodne smučarske tekme v tekih, ki bodo 8. in 9. januarja v Bohinju. Pripravili so že tudi progo in zbrali vsa potrebna sredstva za organizacijo prireditve.
- Pokroviteljstvo nad tekmovanjem je prevzel predsednik občinske skupščine Radovljica Franc Jere.
- Predvidevajo, da bo prireditev uspela, saj je v Bohinju že sedaj dovolj snega. - jj

FINALE V ŠAHOVSKI LIGI

Poraz jeseniških šahistov

V nedeljo sta se pomerili v finalu slovenske šahovske lige moštvi Maribora in Jesenic. Zmagali so mariborčani z rezultatom 5,5 proti 4,5 točke.

V začetku je kazalo, da bodo Jeseničani slavili zmago, žal pa so to priložnost kasneje zapravili. Na koncu so izgubili zadnja tri srečanja in s tem zaigrali pravico sodelovanja na kvalifikacijah za vstop v zvezno šahovsko ligo.

Rezultati:

Logar — Puc 0:1; Vošpernik — Guzelj remi; Cuderman — Malešič remi; Kočvar — Musil 0:1; Grosek — Krivec remi; Saradjen — Njegovan 0:1.

Mladinci:

Zorko — Klemenčič 0:1; Pavlin — Milavec 1:0;

Zenske:

Pongrat — B. Serianz 1:0; Butala — H. Serianz 1:0.

-jj

Zvedeli smo

● Ostre besede na račun Ljubljanskega transportnega podjetja smo slišali v Mostah na javni tribuni. Pritoževali so se, da avtobus včasih tako hitro odpelje iz Mengša, da se potniki ne morejo povzpeti v vozilo in morajo peš od Most do Komende.

● V soboto so na Bledu odprli novo turistično poslovalnico »Generalturista« iz Zagreba. Poslovalnica je v prostorih Avtoprometa »Gorenjska« nasproti parkirnega prostora pri avtobusni postaji.

● V I. nadstropju graščine v Radovljici je odprta razstava italijanskega manirističnega slikarstva 16. stoletja. Razstava bo odprta do konca decembra.

● Pred dnevi je pričela občinska komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu pri občini Kranj testirati otroke kranjskih osnovnih šol. V testiranje bo zajetih nad pet tisoč otrok osemosemletk.

● V tem tednu bodo na okrožnem sodišču v Kranju tri sodne obravnave, in sicer se bodo obtoženi zagovarjali zaradi goljufije, uboja in vožnje proti prometnim predpisom.

● Na Bledu vedo povedati, da bodo v teh dneh ponovno odprli skoraj vse hotele. Do sedaj sta bila odprta samo Jelovica in Lovce. V dneh okoli Novega leta bodo po vsej verjetnosti vsi hoteli tudi polno zasedeni, kot so bili prejšnja leta.

● V zadnjih dneh je bilo v vseh hotelih in pri zasebnikih na Gorenjskem dovolj prostih ležišč.

● V soboto dopoldne sta se v Škofji Loki poročila filmska in televizijska igralca Marija Lobjkova in akademski kipar Drago Tršar. Lobjk-Tršarjeva je poznana po Jugoslaviji zaradi vloge v serijskih filmih na TV zaslonih pod naslovom »Varnostna obveščevalna služba«.

● V domu na Starem gradu nad Kamnikom bodo letos priredili silvestrovanje, ki bo marsikoga presenetilo. Rezervacija stane samo 1000 dinarjev, gostje pa bodo za ta denar pomeženi s pravo kmečko večerjo. - jj

Priznanje v Predosljah

V soboto zvečer je imela strelska družina Franc Krek Predoslje svoj 14. redni letni občni zbor. Ta družina je dosegla v zadnjem času zelo lep napredek in zlasti nekateri mlajši člani in pionirji so se na raznih tekmovanjih zelo dobro izkazali. Družina pa ima v kraju samem tudi pomembno družbeno-politično vlogo, za kar so ji dali priznanje predstavniki oblasti in organizacij. Njen član Jože Hudobivnik je za posebne zasluge za razvoj strelstva v tem kraju prejel lepo pismo priznanje Strelske zveze Slovenije. Po sprejetih sklepih in zaključkih občnega zbora lahko sklepamo, da bo družina tudi v prihodnje tako delavna, zlasti še, ker so v vodstvo družine sprejeli več novih — mlajših članov. - R. Č.

NEDOVOLJENA TRGOVINA TRŽIŠKEGA POSLOVODJE

Živel na račun kupcev

Obtoženi Klemenčič si je prislužil nad milijon dinarjev

V petek in soboto bo na okrožnem sodišču v Kranju razprava proti poslovodju poslovalnice s pohištvom trgovskega podjetja »Preskrba« iz Tržiča, 36-letnemu Branku Klemenčiču. Obtožnica ga bremeni kopice kaznivih dejanj, ki je v času od 1962. do konca 1964. leta napravil v omenjeni poslovalnici.

KUPCI SO MU VERJELI

V trgovini, kjer je bil Klemenčič zaposlen kot poslovodja, so prodajali pohištvo za celotno opremo posameznih prostorov ali pa tudi posamezne dele. Blago so prodajali za denar ali pa na potrošniški kredit. Poslovodja pa je posameznim kupcem zaračunal blago dražje kot je bila prodajna cena podjetja. Ugotovili so, da je tako ogoljufal najmanj 136 strank. Vsote, ki jih je priračunaval so bile različne. Najmanjša vsota je bila 200 dinarjev, najvišja pa celo 38.550 dinarjev, odvisno od tega, kakšna je bila vrednost nakupljenih predmetov. Vse te presežke, ki so znašali skupaj 1.132.407 dinarjev, ni dal v blagajno podjetja temveč spravil v svoj žep.

KUPCI BREZ RAČUNOV

Poslovalnica je bila obremenjena za blago samo finančno, čeprav je bil obtoženec dolžan voditi tudi blagovno kartoteko. On bi moral napisati za vsako prodano blago račun v treh izvodih. Prvega bi dal stranki, drugega v računovodstvo, podjetja, da bi njega oziroma poslovalnico razbremenilo določenega blaga, tretji pa bi ostal njemu. Če bi poslovodja tako delal, bi v upravi podjetja takoj ugotovili nedovoljeno »trgovanje«.

Klemenčič je kupcem dajal največkrat samo dobavnice. V primerih, ko jim je zaračunal previsoke zneske, je prav tako kupcem izdal dobavnico, na katero je vpisal izdan material in točen znesek, ki mu ga je stranka plačala. Na dobavnici je tudi potrdil prejem denarja.

Da bi se izognil nevšečnosti, posebno pa zadostil evidenci podjetja, je kasneje v resnici izstavil račune s pravo prodajno ceno. Na ta način si je obtoženec nekontrolirano prilastil denar in zadostil hkrati vsem pravilom svoje službe.

ČEKE ZAMENJAVL ZA DENAR

Nadalje so ugotovili, da je od posameznikov jemal čeke za potrošniški kredit, kljub temu, da ti ljudje v poslovalnici niso nič kupovali. Njim je v zameno izročal denar,

ki so mu ga drugi dajali za kupljeno blago. Takih primerov je bilo najmanj 102. Kot je povedal v preiskavi, ni tega delal zaradi tega, da bi pri tem zaslužil. Res pa je, da so mu ti ljudje za tovrstne usluge dajali nagrade od tisoč do pet tisoč dinarjev.

URADNE LISTINE V SMETEH IN V PEČI

V mesecu marcu lani je odrgel v smetnjak blagovno

kartoteko za 1962. leto in I. četrtletje 1963. Blagovno kartoteko za ostala tri četrtletja 1963. leta, leto 1964 in I. četrtletje 1965. leta pa je preprosto pokuril. Prav tako je blagovno kartoteko stalno obnavljal, kajti pri inventurah se mu posamezni dokumenti niso ujeli. Zaradi tega je stare dokumente uničil, nove pa prilagodil stanju inventure.

- S tem je napravil več kaznivih dejanj, med drugim:
- kaznivno dejanje goljufije
- ter ponarejanja in uničevanja uradnih listin. O izidu razprave bomo poročali v sredo, 22. decembra. — J. Jarc

Dobre priprave

- V zadnjih dneh je bilo na gorenjskih cestah glede na število prometnih nesreč na Štajerskem, Primorskem, Notranjskem in drugod.
- Zakaj?
- Precej zaslug zato gre cestni službi, ki je pravočasno spuštila ceste in jih posula s peskom ali soljo. Tako so bile vse glavne ceste že drugi ali tretji dan, ko

- je zapadel sneg popolnoma kopne in suhe.
- Tudi sedaj lahko vidimo ob cestah večje kupe peska in soli, ki čakajo na čas, ko jih bodo v času novo zapadlega snega ali po ledice posuli po cesti.
- Letos je moč opaziti, da so se podjetja, ki imajo to na skrbi do bro pripravila na zimske nevšečnosti. — jj

Postopek se nadaljuje

Pred dnevi se je oglasil v uredništvu Ivan Zagoršek in nam povedal, da se postopek o kazenski zadevi prometne nesreče pred kranjsko avtobusno postajo, ki se je pripetila pred tremi leti še nadaljuje na Vrhovnem sodišču v Ljubljani. Mi smo o odločitvi kranjskega sodišča o tej zadevi pisali v Glasu, 27. novembra, pod naslovom »Tež-

ko je priznati resnico«. O odločitvi Vrhovnega sodišča SRS bomo poročali, ko nam bodo sporočili sodbo.

GLAS v vsako hišo

Prekratka varnostna razdalja

- V nedeljo opoldne se je iz smeri Kranja peljal po Jezerski cesti voznik osebnega avtomobila Leopold Furlan. Za njim je peljal voznik Jože Vovk. Furlan je nameraval zaviti v Tekstilno ulico, vendar je v tem času pripeljalo iz Tekstilne ulice neko drugo vozilo in zavijalo na Jezersko cesto, zaradi tega je moral avtomobil ustaviti. Zaradi prekratke varnostne razdalje se je Vovk s svojim vozilom zaletel v zadnji del Furlanovega avtomobila. Telesnih poškodb na srečo ni bilo, materialna škoda pa znaša okoli 70 tisoč dinarjev. —jj

Odklonil je odvzem krvi

Iz Begunj proti Tržiču je v nedeljo popoldne peljal z osebnim avtomobilom voznik Franci Aljančič. Ko je pripeljal po klancu navzgor približno sto metrov pred odcepom ceste v Drago, mu je iz nasprotne strani pripeljal po sredi ceste voznik Janez Vogelcnik z rešilnim avtomobilom. Vogelcnik je vozil z neprimerno hitrostjo sprčo ozke in poledenele ceste. Zaradi tega je prišlo do trčenja. Aljančičevo vozilo je odbilo v desno na rob ceste, od koder je drselo koli 80 metrov pa hribo navzdol, kjer se je ob drevesu usta-

vilo. Pri nesreči se je Aljančič telesno hudo poškodoval, sopotniki pa sta bili lažje poškodovani. Obema so nudili zdravniško pomoč v ZD Tržič. Materialna škoda znaša okoli 250 tisoč dinarjev.

Pri preizkusu obeh voznikov na Alkoskop je pri Vogelcniku na četrtno pozelenel, pri Aljančiču pa je bil preizkus negativen. Prvi je sam priznal, da je popil 2 del vina, pol del kuhanega žganja in pol del konjaka. Kasneje je odvzem krvi odločno odklonil z izgovorom češ, da ima že sedaj dovolj stroškov z nesrečo. — jj

KOMISIJA ZA OSNOVNA SREDSTVA PRI Kmetijsko živilskem kombinatu Kranj razpisuje

JAVNO DRAŽBO za prodajo naslednjih osnovnih sredstev

1. stanovanjska hiša z gospodarskim poslopji, pripadajočim zemljiščem in sadnim drevjem (takoj vseljiva) Jama št. 20 2,700.000.— din
 2. stanovanjska hiša z mlinom in drvarnico v Drulovki št. 40 1,800.000.— din
hlev — sklenjen 1,300.000.— din
čistilnica za žito 300.000.— din
pripadajoče zemljišče 200.— din/m²
obstoječe drevje 5.000.— din/kom.
 3. stanovanjska hiša s svinjakom Mavčiče št. 18 1,500.000.— din
hlev s skednjem in betonsko zasipnico 750.000.— din
pod lesen 600.000.— din
kašča s silosi 150.000.— din
pripadajoče zemljišče 180.— din/m²
obstoječe sadno drevje 5.000.— din/kom.
 4. Konj — fuks 14 let 250.000.— din
- Javna dražba bo v vseh primerih na licu mesta in sicer:
1. Jama št. 20 — 23. decembra 1965 ob 8. uri
 2. Drulovka št. 40 — 23. decembra 1965 ob 10. uri
 3. Mavčiče št. 18 — 24. decembra 1965 ob 8. uri
 4. Potoče št. 2 — Preddvor — obrat KZK — 24. decembra 1965 ob 12. uri

Kupno predpismo ima družbeni sektor in stanovalci, ki bivajo v predmetnih stanovanjskih hišah.

Prvenstvo se prodaja gospodarska dvorišča kot celota, v kolikor do take prodaje ne pride, se prodajo tudi posamezni objekti kot je navedeno po zgornji razdelitvi, vendar s pogojem, da so kupci za vse objekte enega dvorišča na licu mesta.

Plačilni pogoji:

Vsak kupec, ki se bo udeležil licitacije, je dolžan položiti garancijski znesek v vrednosti 10 % od izklicne cene. Preostali znesek je plačljiv v roku 8 dni po sklenitvi pogodbe. Delavci KZK plačajo 30 % kupnine takoj, ostih 70 % pa v roku 5 let, v polletnih enakih anuitetah z 2 % obrestno mero. Ta ugodnost se daje samo pri nakupu stanovanjskih hiš.

Stroške prometnega davka in dajatve za prepis lastništva nosi v vseh primerih kupec.

Zbiramo tudi ponudnike za odkup stanovanjske hiše z gospodarskim poslopji in kmetijsko obdelovalno zemljo v Povljah št. 1. Javno dražbo bomo razpisali le v primeru, če obstajajo kupci za celotno kmečko gospodarstvo.

Pismene ali ustne ponudbe nam dostavite do 25. decembra t. l.

Ogled je možen do dneva prodaje na licu mesta, informacije dobite na upravi Kombinata, C. JLA 2, Kranj.

prodaja

Pralni stroj polavtomat Rondo s centrifugo ugodno prodam. Poljak, Bled, Pod Stražo 6 ali na telefon 70-265 Radovljica 6406

Ugodno prodam novo lito-železno kopalno banjo, nekaj rabljenega pohištva ter otroško posteljico. Marija Jenko, Jelenčeva 2, Kranj 6407

Prodajam prašiča okoli 60 kg težkega. Tenetiše 5, Golnik 6408

Prodajam plemensko kravo 5 mesecev brejo. Kasunič, Apno 6, Cerklje 6409

Prodajam prašičke po 6 tednov stare. Česnjevek 11, Cerklje 6410

Prodajam prašiča za zakol. Sp. Brnik 50, Cerklje 6411

DKW F 12 — 9000 km, ugodno prodam. Oddati ponudbe pod »Atlantsko moder« 6412

Prodajam slamoreznilo in plug obračalnik Heberhart. Franc Tičar, Voglje 98, Senčur 6413

Prodajam race. Voklo 11, Senčur 6414

Prodajam Fiat 1100, letnik 1952 po zelo nizki ceni. Cerklje 107 6415

Prodajam zimsko jabolka 2.000 kg. Nasl. v oglašnem oddelku 6416

Prodajam emajliran štedilnik in nove motorske usnjene hlače za srednjo postavu. Naslov v oglašnem oddelku 6417

Prodajam gramofon EG-4 super s priključkom na radio. Cesta talcev 8, Šk. Loka 6418

Prodajam prašiča 180 kg težkega. Česnjevek 21, Cerklje 6419

Prodajam motorno žago JO-BI-Tiger. Naslov v oglašnem oddelku 6420

Poceni prodajam: 2 kredenci, mize, stole, omaro, 2 postelji z vložki in modroci, odeje, novo pernico, posteljno perilo, nov sesalec, kuhinjsko posodo, krožnike, nerjaveč pribor, mikser in razne ženske obleke. Reševa 7, Primskovo, Kranj 6421

Prodajam stroj za izdelavo zidne opeke 40x30x25. Franc Košir, Suha 70, Šk. Loka 6422

Poceni prodajam rabljen harmonij na 4 oktave in 4 registre ter stroj za Fiat 600 letnik 1960. Naslov v oglašnem oddelku in podružnici Glasa Jesenice 6423

Ugodno prodajam dobro ohranjen radio aparat. Forjan Mirko, Predoslje 131, Kranj 6424

Kuhinjski polovični štedilnik prodajam. Cerklje 29 6425

Prodajam prašiča 150 kg težkega. Voglje 82, Senčur 6426

Prodajam 2 prašiča. Golnik 15 6427

Brejo telico in ovce prodajam. Loški muzej (na gradu) Škofja Loka 6438

Sr. vas 48, Senčur 6429

Kupim 2 prašiča po 100 do 120 kg težka. Naslov v oglašnem oddelku 6431

Kupim dvodelno omaro. Vojko Pezdir, Elektrarna Sava, Kranj 6430

Kupim motorno črpalko za vodo in 2 vprežni kosilnici. Oddati ponudbe pod »Kupim« 6432

Kupim dobro ohranjen Fiat 750, letnik 1963-64. Naslov v oglašnem oddelku 6433

prodaja

Preklicujem besede, ki sem jih izrekel o Meglič Jožetu, Grahovše 11, Tržič za ne-

resnične. Franc Švegelj, Potarje 8, Tržič 6434

Za dvosobno stanovanje v Kranju ali bližini, nudim pol milijona nagrade. Naslov v oglašnem oddelku 6435

Iščem opremljeno ali neopremljeno sobo v Kranju ali okolici za krajši čas. V popoldanskem času pomagam pri varstvu otroka ali kakšnem drugem delu. Oddati ponudbe pod »Bolničarka« 6436

Nujno potrebujem za obrt posojilo okrog 400.000 din. Vrnem 500.000 v treh mesecih. Oddati ponudbe v oglašnem oddelku pod 400.000« 6437

V soboto sem izgubil usnjene rokavice v kinu Storžič. Vrne naj jih na blagajno kina, ker je bila oseba opazovana. 6439

Zahvala

Vsem, ki ste našega dobrega očeta

JANEZA ŠKOFIČA

spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, nam pa pismeno ali ustmeno izrekli sožalje, ali kakorkoli sočustvovali z nami, naša iskrena zahvala.

Posebej se zahvaljujemo kolektivu trgovine Merkur in sindikatu, duhovniku g. Jegliču iz Preddvora za duhovno tolažbo v času njegove bolezn, osebju doma oskrbovancev Albina Drolca v Preddvoru za vsestransko pomoč ob zadnji uri, pevcem in duhovniku g. Blaju za spremstvo na zadnji poti.

Vsem in vsakomur še enkrat najlepša hvala.

Zalujoča Ivan in Jože z družinama

Kranj, 15. decembra 1965

Nepričakovano nas je zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric, sin

JANKO ŠVEGELJ

trgovski zastopnik, Valjavčeva 1, Kranj

Na zadnji poti ga bomo spremili v četrtek ob 15.30 uri izpred križišča na kranjsko pokopališče.

Zalujoči: žena Angelca, sinova Roman in Janez, mama, brat in ostalo sorodstvo

Izšla je 9.številk

Tukaj je še vedno prazen prostor. Zakaj?

ISČEMO NOVO IME ZA NAŠ MESEČNIK ZA NOVO IME DAMO 100.000 DINARJEV!

Kakšno naj bo? Takšno, da bo šlo zlahka z jezika bralcu in prodajalcu. Takšno, da bo ustrezalo vsebini — zato si posebno pazljivo ogledajte današnjo številko! — Casopis se širi po Jugoslaviji, zato je zaželeno, da bi imelo novo ime enak pomen tudi v srbohrvaščini. — Prvi rok za oddajo predlogov je 30. december 1965. Ovitke s svojim predlogom naslovite na: Casopisno podjetje PAVLIHA, Ljubljana, Gradišče 4 — Komisiji za izbiro novega imena HDM.

Potrošniki!

Ugoden nakup noveletnih daril vam nudimo v prodajalni Delikatesa na Maistrovem trgu v Kranju.

Od 15. do 31. decembra 1965 nudimo gospodarskim organizacijam, ustanovam in ostalim potrošnikom pri nakupu noveletnih daril za vrednost 5.000.— din 5% popusta.

Vsa darila pakiramo po vaši želji in odpremljamo na zahtevane naslove.

Pohitite z nakupom noveletnih daril v Delikatesi Kranj.

Delavska univerza

»TOMO BREJC«

KRANJ

sprejema prijave za naslednja tečaja:

1. dvodnevni tečaj za slaščice, začetek v soboto, 18. 12. ob 15. uri
2. tridnevni tečaj za pripravljanje jedil za noveletne praznike; začetek tečaja v ponedeljek, 20. dec. ob 15. uri.

Oba tečaja bosta v prostorih Delavske univerze »Tomo Brejc« Kranj, Cesta Staneta Zagarja 1.

Prijave telefonično 210-26, 212-43.

Komisiji za sprejem pri SDE Mlekarna in Oljarica, Kmetijsko živilskega kombinata Kranj razglašata

prosta delovna mesta:

1. ELEKTRIČARJA

za delovno enoto Mlekarna

Pogoj: Visokokvalificirani ali kvalificirani električar za vzdrževanje trafo postaje, avtomatike in drugih instalacij z urejenim stanovanjskim vprašanjem.

2. OBRATNEGA ELEKTRIČARJA

za delovno enoto Oljarica

Pogoj: Strojni tehnik s položenim izpitom za opravljanje vodnih turbin ali kvalificirani električar s položenim izpitom za opravljanje vodnih turbin z z urejenim stanovanjskim vprašanjem.

Kandidati naj vložijo prošnje pod 1. na upravo DE Mlekarna, pod 2. na upravo DE Oljarica.

Podjetje

PEKARIJA TRŽIČ

proda

od svojih osnovnih sredstev destavni avto

FIAT 1100

leto izdelave 1960, avto je v voznem stanju. Cena avtomobila je

1,387.000 din

Ogled avtomobila je možen v podjetju Bečanova ul. 16 Tržič. Prednost pri nakupu imajo gospodarske organizacije.

Podjetja - ustanove

ZGP

Mladinska knjiga

Kranj, Maistrov trg 1

vam nudi

v svojem skladišču na debelo

— pisarniški in tehnični material

— pisalne in računske stroje po grosističnih cenah.

Izkoristite ugodno priložnost!

HOROSKOP
DRUŽABNI MOST

Ljubljana Letnik I
December 1965 - Januar 1966
Št. 9 Cena 50 dinarjev

AMD Kranj

vabi na redni letni

OBCNI ZBOR

ki bo v soboto,
dne 18. 12. 1965

ob 19. uri v prostorih doma JLA, Nazorjeva cesta (poleg Okrožnega sodišča). K udeležbi vabimo vse lastnike motornih vozil. Ljubitelji avto moto športa in člani AMD.

Po končanem zboru bo družabni večer s plesom.

AMD Kranj

Kupim 12 m² parketa. Janez Valent, Jelovška c., Bled 6428

Kupim 2 zimski gumi za VW kombi 6.40x15, Miha Kern

GLAS

O INTEGRACIJAH V GRADBENIŠTVU

Novo podjetje, ne le združitev dveh

Pogovori o integraciji gradbenih podjetij »Sava« in »Gorenjc«

Kaj narekuje novo organizacijo in kakšne naj bi bile njene prednosti? — ocena sedanjih razmer v gradbeništvu ter perspektive — to naj bi bila osnovna tema razgovorov o morebitni združitvi gradbenega podjetja »Sava« z Jesenic in gradbenega podjetja »Gorenjc« iz Radovljice. Tako so poudarili predstavniki dveh podjetij in občinskih skupščin na skupnem sestanku v ponedeljek v Radovljici.

Gradbeni podjetji »Sava« in »Gorenjc« sta v letošnjih prvih devetih mesecih dosegli blizu 3 milijarde din celotnega dohodka, od tega skoraj dve tretjini »Sava«. Obe podjetji imata za okrog 40 milijard din osnovnih sredstev in 200 milijonov din skladov. Analiza o poslovanju v letošnjem letu je pokazala ugodnejše rezultate v produktivnosti, rentabilnosti in ekonomičnosti poslovanja pri »Savi« in pri »Gorenjcu«.

Ze letos poleti so začeli razpravo o teh problemih in imenovali celo komisijo, ki naj pripravi analizo o stanju v podjetjih in njih perspektivi. Razprava je pokazala, da je bilo od tega bore malo storjenega. Moč je bilo celo povzeti, da je pri »Gorenjcu« zelo šibak interes za združitve s »Savo«. Kaže, da se celo bolj ogrevajo za združitve s kakšnim drugim gorenjskim gradbenim podjetjem. Gospodarska reforma je namreč povzročila dosti težav gradbeništvu, zlasti manjšim podjetjem, bodisi zaradi slabše organizacije, razdrobljenosti in predvsem zaradi zmanjšanja obsega gradbenih del. Prepričani so sicer, da bo ostalo tisto podjetje, ki bo sposobno kljubovati pogojem tržišča. Zato so menili, da bi bilo fizično združevanje nesmiselno, treba bi bilo izpeljati predvsem temeljito kadrovske in organizacijske preureditve in seveda šele na taki osnovi združiti tudi materialne sile.

V tem primeru ne gre za združevanje dveh slabih pod-

jetij, ker bi tudi tako podjetje povzročil čas. Gre za ustanovitve podjetja z večjim obsegom in z boljšo organizacijo dela, ki bi lahko prevzelo tudi večja dela in konkuriralo sorodnim podjetjem. Treba bi bilo stremeti za združevanjem domačih sil, ne glede na to, s kom gredo skupaj. Znana je tudi že pobuda za združitev vseh gorenjskih podjetij. Vendar so za to zdaj še slabši izgledi kot za združitev »Sava« in »Gorenjca«.

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE DOMŽALE

Ugotovitve o gospodarjenju

Poročilo o devetmesečnem gospodarjenju v občini Domžale je bilo prav gotovo osrednja točka zadnje seje obeh zborov občinske skupščine, ki je bila 7. decembra.

Obširno poročilo Službe družbenega knjigovodstva je zajemalo precej kritičnih ugotovitev o gospodarjenju v delovnih organizacijah pred reformo in po njej, zato bi pričakovali kaj več kot to, da je o poročilu razpravljali en sam odbornik. Podatek, da je proizvodnja v prvih devetih mesecih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani nazadovala je dovolj zaskrbljujoč, zato bi bilo prav, če bi o poročilu razpravljali posebej še odborniki zbora delovnih skupnosti.

Značilno je, da so ukrepi gospodarske reforme povzročili vrsto nejasnosti v podjetjih, ker ta niso imela izdelanih točnejših analiz o ukrepih za izboljšanje gospodarjenja znotraj podjetja.

Na zmanjšano proizvodnjo je vplivalo predvsem pomanjkanje reprodukcijskega materiala, zlasti uvoženega, čeprav je izvoz letos precej porastel. Povečale so se tudi težave z obratnimi sredstvi, saj so nekatera podjetja na robu likvidnosti. Razveseljiva pa je ugotovitev, da so se

letos povečala sredstva za sklade, vendar gre to povečanje v precejšnji meri na račun raznih olajšav.

Na seji so prav tako ugotovili, da so v občini zelo malo napravili na področju reelekcije. Marsikje namreč mislijo, da gre za rotacijo,

drugod pa, da je vse skupaj gola formalnost ali pa celo osebni napad na direktorja.

Sprejeli so še odlok o popisu stanovanj, odlok o najnižjih najemninah za poslovne prostore, odlok o turistični taksi in odlok o minimalnih nagradah vajencev v delovnih organizacijah. Z nekaterimi dopolnitvami so sprejeli tudi skupščinski poslovnik. — G.F.

Le kolikor imaš lahko daš

Kranj, 14. decembra — Danes je bilo v Kranju posvetovanje predsednikov skupščin Gorenjske, razen Domžal in Kamnika, kjer so pretresali probleme, ki ne prizadevajo teh območij.

Pogovorili so se o perspektivah Zavoda za zdravstveno varstvo, ki je za svoje delovanje na območju petih občin s svojimi potrebami prarastel okvire finančnih možnosti, zatem o še nepopravnih investicijskih obveznostih za okroglo 50 milijonov dinarjev za Bolnišnico za ginekologijo in porodništvo v Kranju, o dejavnostih komunalnih zavodov za socialno zavarovanje, kjer je prav tako treba v sodelovanju z zdravstvenimi zavodi in splošnimi ekonomskimi mož-

nostmi nujno uskladiti izdatke z dohodki.

Prav tako so govorili o zavarovanju kmetijskega prebivalstva. Zavod te vrste zavarovancev bi moral imeti najmanj 90 odstotkov izdatkov, na Gorenjskem pa ne dosegamo toliko.

Današnje posvetovanje, kot to velja za vse ustaljene oblike takih pogovorov, ni prineslo konkretnih zaključkov kar ni bil niti namen. Toda izmenjali so svoje poglede o teh problemih, ki jih bodo občinske skupščine oziroma ustrezni zavodi samostojno reševali. Toda za večino teh problemov velja skupni zaključek, da se nikjer ne sme v izdatke preko objektivnih možnosti dohodkov — le kolikor imaš lahko daš.

— K.M.

Nagrade v Cerkljah

Minuli redni letni občni zbor Turističnega društva Cerklje je bil eden najbolj pestrih in razgibanih tamkajšnjih sestankov oz. zborov. Kritično so pregledali svoje dosedanje delo in nakazali vrsto smernic za bodoče. Desetim, ki so sodelovali v tekmovanju društva o ureditvi in lepšem izgledu kraja so podelili nagrade.

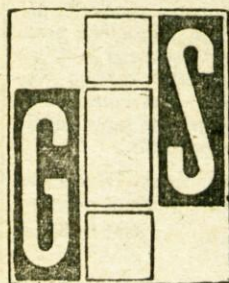
Kolektiv Zdravstvenega doma v Kranju že vsa leta posveča veliko pozornost svojim uslužbencem, ki odhajajo v pokoj. V sredo so imeli zopet podobno slovesnost

Za nadaljni razvoj turizma v kraju še niso nikoli pokazali toliko zanimanja. Ena izmed osnovnih nalog bo vsekakor propaganda. V kraju bi lahko uredili in pridobili še vrsto tujskih sob, toda zaradi slabe propagande še te, ki jih imajo, večkrat niso zasedene. Krvavec s svojo lepo okolico in smučišči, ki se prav sedaj ureja v pomembnejši turistični in zimski športni center kranjske občine, ima vse pogoje da postane še bolj privlačen in obiskan, predvsem v rekreacijskem pogledu. Letališče Brnik prav tako odpira nove možnosti razvoja turizma, prav tako tudi fazanerijska Cerklje, ki privablja vedno več tujih lovcev itd.

Toda vse to bo terjalo od prebivalcev, da bodo pri razvoju turizma prav vsi pomagali in sodelovali.

GLAS

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroska cesta 8. Naslov uredništva: Kranj, Cesta Staneta Zagarja 27 in uprave: Kranj, Koroska cesta 8. Tekoči račun pri NB v Kranju 515-1-135. Telefoni redakcije: 21-835, 22-152 uprava in tiskarna 21-190, 21-475, 21-897. Naročnina letno 2000, mesečno 170 dinarjev. Cena posameznih števil 40 din. Mali oglasi za naročnike 40, za nenaročnike 50 din beseda. Neplačanih oglasov ne objavljamo

OBIŠČITE NOVOLETNI SEJEM v prostorih sindikalnega doma IZKORISTITE UGODEN NAKUP!

v Kranju od 18. do 25. decembra 65